

VERGİ SOHBETLERİ

Vergi Usul Kanunu Tasarısı Taslağı

-Bölüm 1-

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Bugün 4 Şubat 2016. Çalışma ofisimde Sayın Prof. Dr. Gülsen Güneş, Sayın Dr. Bumin Doğrusöz ve Sayın Ahmet Kavak ile birlikte Vergi Usul Kanunu Tasarısı Taslağı'nı değerlendireceğiz. Sayın Mehmet Akif Ulusoy da ilerleyen zaman içinde sohbetlerimize katılacaklar.

Öncelikle hoş geldiniz.

Malumunuz üzere, bazı sivil toplum örgütleri ve uzmanlarla paylaşılan Vergi Usul Kanunu Tasarısı Taslağı bir süreden beri hepimizin gündemini meşgul ediyor. Bu paylaşım, çoksesliliği sağlamaya yönelik iyi bir çalışmaysa da, kamuoyunun tamamıyla paylaşılmasının daha yararlı olacağı düşüncesinde olduğumu öncelikle ifade etmek isterim.

Sohbetimize şu soruya cevap vermekle başlayalım isterseniz: ülkemizin yeni bir Vergi Usul Kanunu'na ihtiyacı var mıdır? Buyurun Hocam, sizden başlayalım.

Dr. Bumin Doğrusöz: Bence yeni bir kanuna ihtiyaç var. Çünkü, mevcut kanun bence her haliyle eski kaldı; olmayan maddeleri, mükerrer maddeleri, devamlı değişikliğe uğramış maddeleri, geçici maddeleriyle bir kere artık bütünlüğünü kaybetti. Bunun yanı sıra teknolojideki gelişmelere uyarlanması, yeni idari yöntemleri içermesi, bir de eski kalmış bazı düzenlemeler açısından gözden geçirilmesi gerektiği inancındaydım. Bir de, bizim Ticaret Kanunu'yla birlikte özellikle muhasebe standartlarını benimsememiz, uluslararası standartlara entegre bir yapıyı baz almamız, ama buna karşılık hala Vergi Usul Kanunu'nda ayrı bir defter ve değerlendirme düzeni muhafaza ediyor olmamızın yaratmış olduğu çelişki de bizi yeniden bir kanun yapmaya, bu konuları yeni baştan gözden geçirmeye zaten itiyor. Gerçi bazı hükümlerin gözden geçirilmesi yoluyla da bunlar yapılabilir denilebilir ama, bence dört başı mamur olarak her şeyiyle bir idari usul kanunu olarak, idarenin vergilendirme usulü kanunu olarak yeni bir kanun yapılmasının daha şık olacağı inancındayım.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Siz ne düşünüyorsunuz, Gülsen Hocam?

Prof. Dr. Gülsen Güneş: Ben de katılıyorum Bumin Hoca'nın söylediklerine. Tabii bütün bu ihtiyaçlar vardı ama acaba bu tasarı taslağı bunları tam olarak karşılayabildi mi? Tabii onun açılması ve tartışılması gerekiyor diye düşünüyorum. Evet, bazı kurumlar, işe yaramayan bazı komisyonların falan çıkartıldığını görüyoruz. Hocamın belirttiği gibi, böyle geçici, ek, mükerrer madde enflasyonundan büyük ölçüde kurtulunmuş gözüküyor. Kanunun dili sadeleştirilmeye çalışılmış, daha basit ve anlaşılır bir dil kullanılmaya çalışılmış. Tabii bunlar olumlu gelişmeler. Biraz önce, sohbet öncesi sizin de belirttiğiniz gibi, Funda Hocanın belirttiği gibi, biraz sistematik açıdan sıkıntıların olduğunu belki söyleyebiliriz. Sonuç olarak vergi usul eski, ya da şu anda hala yürürlükte ama müstakbel eski diyelim, kanunda 470 civarında bir madde vardı, tam olarak rakamı hatırlamıyorum ama şimdi 316 madde, artı geçici maddeler, 5-6 tane sanıyorum. Bununla kanun oldukça sadeleştirilmiş gözüküyor. Tabii Vergi Usul Kanunu'nun bizim hukuk sistemimizde önemi büyük. Biraz önce Bumin Hoca da değindi, bir idari usul kanunumuz yok, genel bir idari bir usul kanunumuz yok, ama vergi alanında bir usul kanunumuz var. Bunu derslerde de ben öğrencilere hep söylüyorum, bu açıdan aslında oldukça şanslıyız diyorum vergi açısından. Ama diğer idari meseleler açısından böyle bir kod yok. Ama tabii ileride bir idari usul kanunu ki çalışmaların yürüdüğünü, hatta tamamlandığını biliyoruz, duyuyoruz.

Acaba Vergi Usul Kanunu ile ilgili kurallar oraya transfer edilebilir mi, onun bir parçası haline getirilebilir mi, yoksa gene vergi usul idari usulden ayrı mı değerlendirilir? Onu da ayrı bir tartışma konusu olarak görüyorum.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Ahmet Bey, siz ne düşünüyorsunuz bu konuda?

Ahmet Kavak: Ben şöyle düşünüyorum: eğer bu yasa tasarısı aynen geçecekse böyle yeni bir yasanın düzenlenmesine hiç gerek yok. Çünkü baktığımız zaman sadece uygulanan Vergi Usul Kanunu'ndaki bazı maddeler birleştirilmiş, bazı Türkçe kelimeler yerleştirilmiş, Hocamızın dediği gibi bazı komisyonlar kaldırılmış, doğru. Zaten bir kanun yeniden yazılıyorsa, geçici maddeler otomatikman kalkacaktır, bunun doğal sonucudur. Buna da ilk etapta 7 tane geçici madde koymuşlar eleştireceğimiz. Bunun ötesinde tek düzen hesap planını uygulamaya devam etmeyeceğine göre, uluslararası muhasebeye Türkiye'nin muhasebe standartları uygulanacağına göre ama orada da bir çelişki var. Ticaret Kanunu md.64, f.5'e "Bu Kanuna tabi gerçek ve tüzel kişiler, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanunun 175 inci ve mükerrer 257 nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorundadır." cümlesi konuldu ve bu çok çelişkili bir şey. En azından tek düzen hesap planında bu yoktu, eski kanuna göre. Ama, değerlendirme hükümlerine baktığımız zaman, sadece ve sadece Türkçe kelimeler kullanılması ile alış bedelinin eklenmesi dışında, hiçbir yenilik yok.

Dolayısıyla böyle bir yasa çıkacaksa A'dan Z'ye yeni baştan oturulup yazılması lazım. Bir komisyon oluşturmuşlar sanırım; Bakanlık'tan aldığımız bilgiye göre bu bir ön çalışmadır, üzerinde her türlü çalışma yapılacak. Ama ne kadar zamanda yapılacak? Bugüne kadarki uygulamaları söylüyorum: Bakanlığın çıkarmış olduğu taslaklar genelde aynen çıkar, değişiklik çok nadir yapılır. Örneğin, gelir vergisi komisyonu tarafından hazırlanan bir gelir vergisi kanunu çalışması vardı, ayrıca kurumlar vergisi kanunu çalışması vardı. Kurumlar vergisi kanunu çıktıktan sonra gelir vergisi kanunu çalışmalarına biraz ara verildi. Sonuçta gelir vergisi kanunu tasarısı olarak çıkan ve gelir ile kurumlar vergisini birleştiren yasaya baktığımız zaman, komisyonun çalışmalarının bir tek kelimesinin bile yer almadığını görüyoruz. O halde, bu yasa bu şekilde çıkacaksa, bence hiç çıkmaması daha iyi. Sadece, geçici maddeler zaten otomatikman yürürlükten kalktığı için, onların üzerinde durmaya gerek yok.

Madde sayısının çok olması, bir kanunun yapısının kötü olduğu anlamına gelmez. Son zamanlarda madde sayısının azaltılması, tasarının iyi olduğunu gösteren bir özellik olarak sunuluyor. Gelir Vergisi Kanunu Tasarısı'na baktığımız zaman, sekiz sayfa, on sayfa süren maddeler olduğunu göreceksiniz. Ancak bu maddeler oldukça uzun. Oysa, bir madde ne kadar kısa olursa, insanların hafızasında kalması ve öğrenmesi o kadar kolay olur.

Sonuç olarak, düşüncem şu şekildedir: eğer uluslararası ya da Türkiye muhasebe standartlarına yaklaştıracak bir Vergi Usul Kanunu yapılacaksa, evet. Aksi halde mevcutla devam etmek daha iyi olacaktır.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Ben de, konuyla ilgili olarak izninizle birkaç cümle sarf etmek isterim. Yeni bir kanuna ihtiyaç var mı sorusuna olumlu cevap vermek için, öncelikle mevcut kanunla ilgili olarak sorunların olması gerektiği inancındayım. Şöyle ki; uygulamada, mevcut yasayla cevap verilemeyen sorunların olması gerekir. Bu sorunların büyüklüğü önemlidir. Çünkü, eğer o sorunlara sadece yasa üzerinde birtakım değişiklikler yapılarak çözüm bulunabiliyorsa, yeni bir kanuna ihtiyaç yok demektir. Ama öyle değil de, hem sistematik açıdan yeni bir yaklaşım tarzı getirmek gerekiyor, hem de içerik açısından mevcut yasanın cevaplayamadığı sorunlara çözüm getirmek gerekiyorsa, işte o zaman yeni bir yasaya ihtiyaç var demektir. Bu bağlamda, yeni bir Vergi Usul Kanunu'na ihtiyaç olduğu düşüncesindeyim. Hem teorik açıdan, hem de uluslararası gelişmelere cevap verebilmek bakımından, hem de yeni teknolojilerin vergi idaresi ve mükellefler tarafından kullanılmasının yasal

temellerini ortaya koymak bakımından, evet, bir ihtiyaç var. Ama burada Ahmet Bey'in görüşüne tamamen katılıyorum; eğer bu haliyle çıkacaksa hiç çıkmaması daha iyidir. Çünkü, şu anda sadece bazı düzenlemeler ya bir araya getirilerek birleştirilmiş ya da bir düzenleme parçalara ayrılmış, yani mevcut yasanın sistematüğinde değişiklikler yapılmış, dil biraz sadeleştirilmiş, Gülsen Hocamın da dediğı gibi, çözüm bekleyen birkaç konuda yeni düzenlemeler getirilmiş. Ama onun ötesine geçilememiş, özellikle teorik altyapı bakımından hiçbir yeni yaklaşım getirilememiş.

Prof. Dr. Gülsen Güneş: İzin verirseniz söylediklerinize paralel olarak bir şey eklemek istiyorum. Biz öğrenciyken Prof. Nevzat Gürelii kriminoloji derslerimize gelirdi, rahmetli Hocamız, derdi ki "Türkiye'de kitap yazmak mevcut kitaplara bir yenisini eklemektir". Hakikaten sonradan alanım itibariyle de bunu gözlemladım. Bir kitaba bakıyorsunuz diğer kitaplarla sistematik aynı, işte Vergi Usul Kanunu'nun genellikleri, sistematüğü benimsenmiş, o ondan almış bilgileri, hatta bazıları atıf bile vermemiş, çünkü atıf yapılacak bir şey de yok ortada. Yani matruşka bebekleri denir ona, birbirinin içine geçmiş. Şimdi burada da ufak tefek birtakım rötuşlar, değişiklikler var ama bu kanun da onun gibi. Ülkemizde yapılan kanunlar genellikle böyle. Daha önce Kurumlar Vergisi Kanunu yapıldı, eski kanunla çok uçurumlar yok arasında, hemen hemen paralel şeyler. Baştan sona yeni bir kurguyla hazırlanmış bir yasa tasarısı yok. Onun için bu görüşe de katılıyorum.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Peki," yeni bir yasaya ihtiyaç var" dedik dördümüz de. Dilerseniz şimdi şu soruya cevap verelim: yeni yasanın temel noktaları, yapıtaşları neler olmalı? Böylece, yasa koyucuya ve idareye temel bir yönlendirme yapabiliriz belki. İdareye de diyorum; çünkü, Ahmet Bey'in de işaret ettiği gibi, tasarı idarenin mutfağından geçerek yasa koyucunun önüne gelmekte. Ne dersiniz? Ya da bunu sonraya mı bıraksak? Yani üzerinde biraz daha düşünüp konuşalım diyorsanız, bunu bir ikinci toplantımıza bırakabiliriz.

Prof. Dr. Gülsen Güneş: Sohbetin sonuna doğru bunu yaparsak daha iyi olabilir. Hem sohbetimizden bir sonuç çıkarmış oluruz. İsterseniz sona bırakalım.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Tamam. Biraz önceki konuşmalarda, hem yeni bir yasaya ihtiyaç var mı sorusu cevaplandı hem de genel bir değerlendirme yapıldı. Bu nedenle, önce tasarı taslağına sistematik ve dil bakımından daha ayrıntılı şekilde değerlendirelim. Ahmet Bey, ne dersiniz, yasanın sistematüğü nasıl sizce?

Ahmet Kavak: Şimdi, sistematüğü konusunda araya giren bazı yeni düzenlemeler dışında eski kanunun sistematüğü ile taslağın sistematüğü aynı, değişen hiç bir şey yok. Sadece cezalar bölümünde, suç ve kabahatler ile cezalarını aynı maddede ya da aynı bölümde birleştirmişler. Yani değişik maddelerde olanları bir madde altında alt alta sıralamışlar ve onların cezalarını da hemen yanına ya da alt maddeye getirmişler. Bu biraz güzel; çünkü, çok değişik, farklı maddelerin toplu düzenlenmesi kafa karıştırabiliyordu. Bir de, Maliye Bakanlığı'na mükerrer madde 256'da verilen yetki parçalanmış; sanırım dört ya da beş yerde, her bölümün arakasında, yetki maddeleri altına toplanmış. Ama diğer konularda, taslak, hem içerik itibariyle, hem de sistematik itibariyle, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu'nun aynısı.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Size mevcut yasanın sistematüğünün değiştirilmesi gerekir mi ve gerekiyorsa nasıl?

Ahmet Kavak: Bence gerekmez. Sadece yeni konan hükümlerin o bölümün içinde yer almasının gerekip gerekmediğı tartışılabilir. Mesela "mali tatil"e ilişkin 23. madde yanlış hatırlamıyorsam sürelerden sonra düzenlenmiş. Mesela bunun yeri burası hiç değil. Arkasından "ihbar ikramiyesi" geliyor, belki onun yeri de burası değil, tartışılabilir. Ama, birkaç istisna dışında sistematik olarak da

eski kanunun hemen hemen aynısı diyebiliriz. Nasıl düzenlenir dersiniz, o konuda fazla bir şey söyleyemeyeceğim.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Peki yeni yasaya hâkim olması gereken anlayış ne olmalıdır, yeni yasanın yapıtaşları ne olmalıdır? Aslında, bu sorunun cevabıyla sistematik de bağlantılı. Gülsen Hocam, siz ne düşünüyorsunuz?

Prof. Dr. Gülsen Güneş: Ben çok fazla incelemedim. Ama, tasarı taslağının Birinci Kitabı vergilendirmeye ilgili, İkinci Kitap'ta "mükellefin hak ve ödevleri" var. Tabii burada belki biraz konunun dışına çıkacağız ama, sadece ödevler vardı eski düzenlemede. Şimdi bu gelişen trend çerçevesinde yükümlü hakları, ya da vergi ödevlisinin hakları trendi çerçevesinde, mükellefin haklarına da yer verilmiş olması bence bir gelişme. Ancak, sanıyorum bu konuda da madde açısından sıkıntı var. Belki ilerde onu görüşürüz. Bumin Hocanın da makaleleri vardı bu konuda, belki onu tekrar tartışırız. Üçüncü Kitap "değerleme", vergi muhasebe hukukunu oluşturuyor, onu "Ceza Hükümleri" takip ediyor ve "Uzlaşma ve Diğer Hükümler" şeklinde bir de 5. Kitaba yer verilmiş. Böylece uzlaşma ek maddelerden çekilip ayrı bir kitap konusu olmuş, bayağı baskın bir hüviyete bürünmüş burada. Ayrıca, karşılıklı anlaşma şeklinde çifte vergilendirmeye ilgili özel bir düzenleme ile sonra vergi ihtilafları şeklinde ayrı bir bölüm açılmış. Burada, "vergi mahkemesinde dava açmaya yetkili olanlar", "duruşmaya katılabilecekler" gibi konular düzenlenmiş. Mevcut Vergi Usul Kanunu'nda vergi mahkemesi ya da kimlerin dava açabileceği gibi eskiden kalma kalıntı birkaç hüküm vardı. Ancak, buraya çok yapıştırılmış bir şekilde konulmuş gibi. İzahat talebi de buraya getirilmiş. Aslında, "Uzlaşma ve Diğer Hükümler" değil, belki "ihtilafların çözüm yolları" şeklinde bir başlık atılıp önce, idare ile nasıl çözüm yoluna gidilebilir, tek tek o yollar sayılabilirdi. Mesela vergi hatalarının düzeltilmesinden başlanarak, işte pişmanlık ve ıslaha yer verilebilirdi. Yani bir yükümlü ile idare arasındaki ihtilaflar idari yollarla nasıl çözümlenir, ondan sonra da vergi mahkemeleriyle ilgili burada da kanunun söyleyeceği bir şeyler varsa, belki onu da burada belirtebilirdi diye düşünüyorum.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Bumin Hocam, siz nasıl değerlendiriyorsunuz?

Dr. Bumin Doğrusöz: Şimdi, bir kere kanunun bir amacının olması lazım. Burada bir amaç yok. Bir reform isteği yok. Yani tasarımı okuduğumuz zaman "bu kanun bu amacı güdüyor, buna hizmet etmek istiyor" diye bir şey yok. Tabii elimizde genel gerekçe, madde gerekçeleri de olmadığı için, çok iddialı konuşmak istemiyorum yine de. Ama bana tasarının vermiş olduğu izlenim "Bir Vergi Usul Kanunu çıkartalım, yapmış olalım" gibi bir hava. O nedenle de, dolayısıyla bir iddianız, bir amacınız, bir çabanız olmayınca doğal olarak eski kanun tekrar karşınıza çıkıyor. Eski kanun tekrar edilirken tabii ki bazı yerlerde işte dil düzeltilmiş, bazı yerlerde maddeler birleştirilmiş, ayrıştırılmış. Ama bir kere çözüm giderici bir amaç yok. Çünkü, mevcut içtihatlarla baktığımız zaman veya yasayı önümüze koyduğumuz zaman ihtilaf konusu olan konular veya hususlara, iyi-kötü, doğru-yanlış, o ayrı konu, bir çözüm üretilmiş mi? Buna olumlu bir cevap veremiyorsunuz. Bunun yanı sıra baktığımız zaman şunu görüyoruz: idare kanundan ziyade, kanundaki bütün yetkileri kendisine aktarmanın peşinde koşmuş. Yani hemen hemen her maddede usul ve esasları düzenleme yetkisini idare kendisine alıyor. Yani şuraya geliyor: idare diyor ki "Benim için zaten bu Vergi Usul Kanunu ikinci plandadır. Ben zaten usul ve esaslar adı altında istediğim düzenlemeyi yapayım ve böylece aslında kanun bir çerçeve kanun olarak kalsın. Ben bildiğimi götüreyim." Ama bu bizim Kıta Avrupası Hukuk Sistemiyle ve verginin yasallığı ilkesiyle bağdaşır bir şey değil. Tabii bu açıdan baktığımızda da ilerde ne olacak? Bizim 90 sayfalık Vergi Usul Kanunu'muz, 900 sayfalık genel tebliğler, 450 sayfalık sirkülerler demetimiz, ilerde 2500 sayfalık bir vergi usul mevzuatı karşımıza çıkacak. Ama bunun hiçbir zaman için amaçlanan bir şey olmaması gerekiyor. Öteki taraftan da idare, mükellef haklarına da biraz saygı gösterme zarureti hissetmiş. Gülsen Hocamın dediği gibi, yükselen trend. Ama bunu da "mış gibi" yapıyor. Dolayısıyla gerçek bir reform, bir vergi usul veyahut da bir idari usul düzenlemesi yok karşımızda. Çünkü mükellef

haklarını sayıyoruz, sayıyoruz, sayıyoruz, ondan sonra diyoruz ki “Yargı önünde bu haklara dayanarak hiçbir şeyi iddia edemezsiniz, Yargı da bunu ispat edemez”. Böyle bir maddeyi koyduktan sonra diğer saydığınız mükellef hakları ne oluyor? “Mış gibi yapmak” veyahut da şaka gibi karşımıza çıkıyor. Dolayısıyla bu kanunu bu anlamda Vergi Usul Hukuku’nu ileri götürücü veya ileriye taşıyıcı bir adım olarak görmek mümkün değil.

Prof. Dr. Gülsen Güneş: Hocam, pardon, gençler hangi kafayla bunu söyledin ya da yazdın falan diyorlar. Yani, o belirttiğiniz son husus nasıl yazılmış olabilir? Benim hukukçu olarak aklım havsalam bunu almıyor. Nasıl değerlendiriyorsunuz bu konuyu? Hakları sayın, sayın, ondan sonra da Yargı yolunu kapatın?

Dr. Bumin Doğrusöz: Bir cümleyle söyleyeyim: niyetiniz aslında hak vermemek, ama buna karşılık üzerinizdeki baskı da “bunlara hak tanıyın!” şeklindeyse, “mış gibi” yapıyoruz. Sayın Doğan Cüceloğlu’nun dediği gibi işte “mış gibi” yapmak bu.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Sistematiği açıdan benim düşüncem ise şu şekilde: Gerçekten de, Ahmet Bey’in de işaret ettiği gibi, tasarı taslağının mevcut yasanın genel sistematiğiyle arasında neredeyse hiçbir farklılık yok. Tasarı taslağını sistematiğine bir bakalım:

Birinci Kitap: Vergilendirme, İkinci Kitap: Mükellefin Hak ve Ödevleri, Üçüncü Kitap: Değerleme, Dördüncü Kitap: Ceza Hükümleri, Beşinci Kitap: Uzlaşma ve Diğer Hükümler. Dolayısıyla, hükümlerin sıralanışı itibarıyla baktığımızda herhangi bir değişiklik yok. Bu da bana idarenin herhangi bir vizyon değişikliği isteği içerisinde olmadığını söylüyor öncelikle. Oysa yeni bir Vergi Usul Kanunu’ndan bahsediyorsak, ilkönce o vizyonu görmek gerekir düşüncesindeyim. O vizyonu da, en başta temel ilke ve kurallar ile kavramlara yer vererek yapılması gerekir. Nitekim, öğretim üyesi olarak bizlerin lisans derslerinde didaktik ders anlatma sistematiğimiz aynen böyle başlıyor: önce temel ilke ve kurallar ile kavramsal ortaya koyuyoruz. Ancak, bu çok önemli kısım ne yazık ki tasarıda yok. Keza, yürürlükteki yasanın sistematiğindeki eksikliklerin tasarıda giderilmediğini görmekteyim. Örneğin, vergi usulde uyuşmazlıkların çözüm yolları dediğimizde bu ikiye ayrılır: idari yolla ve yargısal yolla. Uzlaşmanın yeri, idari yolla çözüm olduğundan, o bağlam içerisinde uzlaşmaya yer verilmesi gerekirdi. Diğer yandan kitaplar altındaki kısımlara ve onların altındaki bölümlere bakıldığında, bazı bölümlerin tek maddeden oluştuğunu görüyoruz. Böyle bir şeyi ben ne başka yasalarda ne de karşılaştırmalı hukukta gördüm. Tek maddelik bölüm olmaz. Sistematiğe başka bir örnek, “Vergi Kimlik Numarası kullanma mecburiyeti”. Bu bir ödevdir ve ödev olduğuna göre, mükellefin ödevleri ile ilgili yerde düzenlenmesi gerekir. Kaldı ki, İkinci Kitap’ın başlığı “Mükellefin Hak ve Ödevleri” ve Birinci Kısım’ın başlığı “Mükellefin Hakları” olduğuna göre, İkinci Kısım’da “Mükellefin Ödevleri”nin olmasını beklersiniz. Buna karşılık oranın başlığı “ödevler” değil, “Bildirmeler”. Ardından Üçüncü Kısım: Defter Tutma, ki bu da bir ödev. Bunun iyi bir sistematiği olduğu söylenemez. Devam edelim: Mesela, Altıncı Kısım: Yoklama ve İnceleme. Altına bakalım; Birinci Bölüm: Yoklama, İkinci Bölüm: Vergi İncelemeleri, Üçüncü Bölüm: İhbar İkramesi. Oysa, ihbar ikramesinin yoklama ve inceleme ile bir alakası yoktur. Dördüncü Bölüm: Arama, Beşinci Bölüm: Bilgi toplama. Arama ve bilgi toplama, vergi idaresinin mükellefi denetim araçlarıdır, “Yoklama ve İnceleme” türü değildir. Dolayısıyla, altıncı kısmın başlığının değiştirilmesi gerekir. Dolayısıyla, tasarıda çok başarılı bir isimlendirme ve bölümleme yapıldığını, tasarının iyi bir sistematiğe sahip olduğunu söyleyebilmek ne yazık ki mümkün değil.

Temel kavramlar ve ilkeler bahsine gelince, –mükellefi birazdan maddelerin içeriğine girdiğimizde daha somut bir şekilde konuşacağız ama–, bunların hepsinin daha Birinci Kısım’da Genel Esaslar altında ilkelerle birlikte yer verilmesinin daha doğru olacağı düşüncesindeyim. Örneğin, “resen araştırma ilkesi” vergi usulün temel bir ilkesidir, burada özel olarak düzenlenmesi gerekir. Özellikle de şunun için: ispat konusu bugün uygulamada en fazla sorun çıkaran alanlardan bir tanesidir. Tasarıda

buna yönelik açık bir düzenleme yer alması gerekirdi. Buna karşılık, yorum ve ispat başlıklı bir düzenleme getirilmiş, ki bu ispat yükü konusunda genel bir kural içermiyor.

Şimdi isterseniz yavaş yavaş maddelerin özelinde konuşmaya başlayalım. Konu başlıkları itibariyle de değerlendirmeler yapabiliriz ama tabii ki tek bir sohbette Vergi Usul Kanunu tasarı taslağının tamamını inceleyebilmek mümkün değil. Bu nedenle bugün ilk 73 maddeyi ele alalım. Bu çerçevede değerlendirmelerimize başlayalım. Bumin Hocam, sizden başlayayım. İsterseniz ilkönce Giriş'teki maddeleri konuşup, ardından bölüm bölüm değerlendirme yapalım.

Dr. Bumin Doğrusöz: Gerek ilk başta baktığımızda, örneğin bir ve ikinci madde, uluslararası anlaşmalar, onların hakkı saklıdır diye bir hükme gerek yok, bu zaten anayasada var. Artı hadi illa ki böyle bir hüküm koyarsanız bunu da kapsama dâhil edip, birinci madde ile birleştirilebilirdi. Bir de birinci maddede “Bu kanun hükümleri, kaldırılan vergi, resim ve harçlar hakkında da uygulanır”, bu da biraz garip bir ibare olmuş ve yine de geçici madde olması gerekirdi. Yani kaldırılmış olan vergilerin hala takip ve tahsili gerekiyor ise orada “Bu kanuna göre artık yapılır” demek lazım ama o da vergiyi doğuran olay zamanındaki kanun hükümlerinin yürürlükte olması dolayısıyla bir sıkıntı yaratabilir, özellikle suç ve cezalar bakımından. Usuli konularda “Yürürlükteki kanun yürürlükte” olarak uyarı denilebilir ama,

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Hocam, izninizle bir araya girip bir ekleme yapabilir miyim?

Dr. Bumin Doğrusöz: Tabii.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Geriye yürüme yasa bakımından çok sıkıntılı durumlara yol açar. Çünkü o dönemde hangi kanun yürürlükte idiye, o düzenlemelerin uygulanması gerekir. Şimdi, dönüp de bu yeni düzenlemeler eskiye etkili bir şekilde uygulanacak dersiniz, Anayasa ile başınız derde girecek demektir.

Dr. Bumin Doğrusöz: Tabii, Anayasa'ya aykırı olur, yani özellikle suç ve cezalar konusunda falan ama belki usuli hükümler bakımından söz konusu olabilir. Örneğin, diyelim ki bir veraset vergisi yürürlükten kaldırıldı ama o vergilerin beyannamelerinin alınacak vergi dairesinin bu kanunun verdiği yetkiyle Maliye Bakanlığı belirleyebilir, beyanname verme yeri değişebilir. Belki bu tip basit usuli konular için geçerli olabilir ama bunun da dediğimiz doğrultuda açıklığa kavuşturulup, bence geçici maddeye taşınması lazım. Kanundaki terimler deniliyor; Adalet Bakanlığı'nın daha önce pek çok kanun için öngörmüş olduğu kanun formatına uygun bir şekilde kavramların, terimlerin başlangıçta açıklığa kavuşturulması ama kanunun içerisinde de bu şekilde kavramlar ve terimlere rastlıyoruz. Bunların herhalde bir madde olarak birleştirilmesi gerekir diye düşünüyorum. Mesela burada 3. Maddede terimler var, öteki taraftan, yanılmıyorsam 215. Maddeye bakarsak, 215. Maddede de aynı şekilde, orada da tanımlar var. Kanunun ortasında “Tanımlar” diye bir madde biraz garip. Belki hepsinin en başta 3. Maddede daha belirsiz olan pek çok kavramı da içerecek şekilde buraya taşınabilir. Mesela, yine bakıyorsunuz “Değerleme” içerisinde Karşılıklar'ın tanımı var. O Karşılıklar'ın tanımı maddesi hiç işe yaramayan bir maddedir. Çünkü Maliye Bakanlığı diyor ki “Karşılık özel olarak düzenlenmedikçe Genel Tanım maddesine bakarak karşılık ayıramazsınız”. Garanti gider karşılıkları, işte efendim, kıdem tazminatı karşılığı, bütün bunları o görüşte engelliyor. Bunların hepsi, bu tanım maddeleri, başta 3. Maddeye toplanabilirdi diye düşünüyorum. 4. Madde dersiniz, o da sorunlu: “İdarelerin, bu kanunu uygulayan memurlarının görev yetkilerini kuruluş kanunları”, hiçbir itirazım yok. Veya “bu konuyla ilgili tüzük, yönetmelik veya diğer düzenlemeler belirler”. Şimdi, idaredeki memurların yetkilerinin “diğer düzenlemeler” ile nasıl düzenleneceği, örneğin bir sirkülerle veyahut da bir iç genelgeyle memura yetki veremezsiniz. Bu maddenin amacını veya kapsamını, gereçesi de

açıklanmadığı için, anlamak mümkün değil ama asıl galiba sorunlu madde, üzerinde konuşmamız gereken madde, 5. Madde. Şimdi, ispat yükü falan, hepsi bunların, bir sürü tartışmalar var, onları eski kanun,

Prof. Dr. Gülsen Güneş: Pardon, akışınızı kestim, ama orayı geçmeden, mesela şurada “Gümrük İdareleri tarafından alınan vergi ve resimler bu kanuna tabi değildir” demiş 1. Madde, o tamam. “Bu vergi ve resimler ile ilgili olarak şu tarihli, şu sayılı Gümrük Kanunu’ndaki esaslara göre işlem yapılır.” Bu da gereksiz, gereksiz ve bağlayıcı, yani belki günümüz kanunu değiştirilecek, kaldırılacak? Tamam, belki o zaman dikkat ederler, burayı da...

Ahmet Kavak: “Tabi değildir” demek yeter bence.

Prof. Dr. Gülsen Güneş: Tabi değildir, evet. “Ayrıca şu kanuna göre işlem yapılır” demek, vergi –

Dr. Bumin Doğrusöz: Şimdi, uygulamada bazı sorunlar yaratabiliyor, Hocam. Yani, “Bu kanuna tabi değildir” diyorsunuz ama yine de örneğin Gümrük Kanunu’na göre tarife farklarından oluşan KDV ve ÖTV farklarını, vergi aslını Gümrük İdaresi tahsil ediyor ama 7. Daire diyor ki “Hayır, sen cezayı alamazsın. Cezayı, Vergi Usul Kanunu’na göre Vergi Dairesi’nin kesmesi gerekiyor”. Dolayısıyla orada aslında bir sıkıntı var ve o sıkıntı için bunu zikrediyorlar ama bu da sorunu çözmüyor.

Prof. Dr. Gülsen Güneş: Ama bu da çözmüyor. Vergi ve resimler ile ilgili olarak diyor. Vergi aslı, cezası, bilmem nesi diye bir şey yok, hani bir farklılaştırma yok o zaman. Ben kanunun tekniğine çok uygun görmedim. Böyle bir sayıyla, tarihle atıf yapılmasını kanun tekniğine uygun görmüyorum.

Bumin Doğrusöz: Ama diğer yasalar da var, Hocam, bu şekilde.

Prof. Dr. Gülsen Güneş: Ama genel olarak kanun tekniğine aykırı.

Dr. Bumin Doğrusöz: Şimdi, burada özellikle bir 3. Fıkra getiriliyor ve bu fıkra herkesi adeta suçluluk karinesi içerisine alıyor. Diyor ki “Vergi Kanunu hükümlerinin dolanılması, olması gereken vergi yükümlüğünün dışında kalınması veya vergi yükümlülüğünün lehe etki edecek şekilde planlanması gibi yöntemlerle vergiyi doğuran olayın saptırılması veya gerçek mahiyetinin gizlenmesi dikkate alınmaz”. Şimdi, öyle bir hükümdür ki bu, “Siz ne hareket ederseniz edin, ben sizi vergi yükümlülüğünün dışında kalmak için suçlayabilirim”. Hatta biraz daha ileriye gidip “Sigara içmiyorsanız ÖTV’den kaçınıyorsunuz, KDV’den kaçınıyorsunuz da diyebilirim”. Tabii işin şakası bu. Ama, demek ki idare kişileri, siz vergi yükümlüğünün lehe etkileyip doğuracak şekilde planlama yaptığınız suçlamasını getirdiği anda bu tarhiyat hukuka uygun kabul edilecek ve siz 5. Maddeye göre “Hayır efendim, bu yaptığım iktisadi ticaretin icapları. Vallahi de uygundur” diye ispat yükü altında kalacaksınız.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Ama Hocam, bu madde ispat yükü konusunda genel kural getiren bir madde değil. Bu madde eski ekonomik yaklaşım ilkesinin genişletilmiş hali.

Dr. Bumin Doğrusöz: Hayır. Ekonomik yaklaşım ilkesi açısından da bakarsanız, vergi planlaması yapmakla beni ekonomik yaklaşım ilkesiyle suçlayamazsınız.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Hocam, şu anda uluslararası vergi hukukunda da en fazla tartışılan konulardan bir tanesi vergiden kaçınma ile agresif vergi planlaması arasındaki o ince çizginin nerede başladığını tespit etmek ve buna ilişkin olarak da pek çok ülkede birtakım, General Anti Avoidance Rules, genel vergiden kaçınma kuralları getiriliyor. Ve aslında o düzenlemeler,

Prof. Dr. Gülsen Güneş: BEPS’te de var.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Evet, BEPS’te de var. O düzenlemelerin içeriğine baktığımızda özünde olanın aslında bizdeki o ekonomik yaklaşım ilkesi olduğu görülmekte. Dolayısıyla ben buradaki

düzenlemeyi idarenin o uluslararası alandaki gelişmelere bir cevabı olarak, yani diğer ülkeler de zaten bunu yapıyorlar, bizim tasarıda da bu ekonomik yaklaşım ilkesi daha da açılarak, somutlaştırılarak ortaya konulmuş vaziyette. Odur, yoksa burada genel bir ispat yükü kuralı yok.

Dr. Bumin Doğrusöz: Hayır, bu 3'ü 5 ile beraber yorumlamanız gerekiyor. Ne diyor? Bakın: "Vergi yükümlülüğünün lehe etki doğuracak şekilde planlanması gibi yöntemlerle". Aaa, ben ne yaptım? Örneğin şirketin arsasını satmak yerine, aynı sermaye koymak suretiyle kısmi bölünme yaptım ve yeni şirketin hisse senetlerini verdim. Dolayısıyla ben arsa satış kazancını burada oluşturmadım. Bu nedir? Bu hükme göre vergi yükümlülüğünün lehe etki edecek şekilde vergi planlamasıdır. Dolayısıyla burada matrah farkı çıkartılabilir. Bu sefer nereye geleceğim 5'e? 5'te ne diyor? "Tarhiyat, usulüne uygun yapıldıysa iktisadi, ticari teknik icaplara uymadığını veya olayın özelliğine göre normal veya mutad olmadığını mükellef tarafından iddia olunması halinde..." Ben ne diyeceğim? "Efendim, vallahi bu arsayı böyle bölmem ... sermaye doğrudur, dolayısıyla iktisadi ticari icaplara uygundur. Vallahi benim yaptığım doğrudur"u kanıtlamaya çalışacağım. Hayır, bugünkü sistemde, idare benim vergiyi içertmek maksadıyla bu bölünmeyi yaptığımı söylediği zaman, ben ona karşı "Hayır, işletme ... gerekleri bunu gerektirir" diyebiliyorum. Ama buna karşılık burada idare çok büyük bir silah elde ediyor. Sizin dediğiniz, o şekilde agresif vergi planlaması, burada öyle bir şey görmüyorum. Burada her türlü vergi planlaması kapsam içerisine giriyor. Yani, ben Beyefendiye arsamı satacağıma intifa hakkını devrettiğim anda inceleme elemanı gelip bana "Vallahi sen vergi yükümlülüğünün dışında kalıp harcı eksik ödemek için intifa hakkını tanıdın" diyebilecektir. Dolayısıyla bu düzenleme son derece kötü ve sakıncalı, çünkü bizde her inceleme elemanı Maliye Bakanlığı gibi yorum yapmaktadır. Yargı, daireler arası içtihatları farklıdır. Bu lafların, ucu açık olan bu lafların nereye kadar gideceği ve uygulamada karşımıza ne sorunlarla çıkacağını kestirmek mümkün değildir.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Hocam, son birkaç haftadır çok yoğun bir şekilde bu agresif vergi planlaması, vergiden kaçınma ve vergi kaçakçılığına yönelik uluslararası literatür okuyorum. Bu tüm vergi idareleri bakımından çok önemli bir sorun. Nerede vergiden kaçınma bitiyor, dediğim gibi, hangi noktadan itibaren agresif vergi planlaması başlıyor? Ama genel olarak verilen cevap şu: Eğer mükellef zorlama bir şekilde, kanunun ruhuna aykırı işlemler yapıyorsa, o zaman

Dr. Bumin Doğrusöz: Ama bu dediğiniz burada yazmıyor, Hocam.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Bir dakika, izninizle, ben bir bitireyim cümlemi. İşte o zaman agresif vergi planlamasından bahsedilmeye başlanıyor. Bu tabii ki bakış açısına göre farklı şekillerde yorumlanabilecek bir mesele. Yani ben size beş tane örnek versem, bunlardan belki iki tanesine hepimiz diyeceğiz ki "Hayır, bu normal bir vergiden kaçınma halidir". Bir tanesinde diyeceğiz ki "burada vergi kaçırma var". Ama iki tanesinde belki hepimiz ayrı bir görüşü temsil edeceğiz. Şimdi, ekonomik yaklaşım ilkesinin özünde ne vardı? Ekonomik yaklaşım ilkesinin özünde, kanunun amacının gerçekleştirilmesi hedeflenir. Dolayısıyla, ayrıca "kanunun ruhu" diye yazmasına gerek yoktur. Zaten, hatırlayınız lütfen, bizim Türkçe literatürde de, yazılan eserlerin çoğunda yorum metotları sayıldıktan sonra denir ki kanunun ruhu, kanunun amacına uygun bir şekilde, amaçsal yorum yöntemi diye ortaya konulur ve ekonomik yaklaşım ilkesinin de bunu gerçekleştirmeye hizmet ettiği, en yakın durduğu yorum yönteminin amaçsal yorum yöntemi olduğu belirtilir. Dolayısıyla bunu özellikle belirtmeye gerek yoktur; bu zaten herkesin malumu olan, bu alanda uğraşan herkesin bilmesi gereken bir durum. Şimdi gelelim f.5'e. -Böyle, madde madde gitmemiş olduk ama siz söyleyince düşüncelerinizi, ben de farklı görüşte olduğum için düşüncelerimi söyleme ihtiyacı duydum-, mevcut düzenlemeyle buradaki düzenleme arasında ben hiçbir fark göremiyorum. Evet, 3. fıkranın kapsamı genişletilmiş ve uluslararası alanda yaşanan gelişmelere de paralel bir şekilde, idare bu konuda daha somut bir düzenleme ihtiyacı hissederek bu yaklaşımını 5. Fıkranın baş kısmına aktarmış. Ama bu kadar, değişiklik yok. Nitekim, bakalım fıkraya: "Vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin

gerçek mahiyeti ile bu maddedeki diğer hükümlere uygun olarak yapılan bir tespit veya tarhiyatın iktisadi, ticari ve teknik icaplara uymadığının veya olayın özelliğine göre normal ve mutad olmadığını mükellef tarafından iddia olunması hâlinde ispat külfeti kendisine aittir.” Mevcut 3. Maddemiz ise diyor ki: “İktisadi, ticari ve teknik icaplara uymayan veya olayın özelliğine göre normal ve mutad olmayan bir durumun iddia olunması halinde ispat külfeti bunu iddia eden tarafa aittir.”. Görüldüğü üzere, başa bir tek “Vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti” ibaresi eklenmiş ki, bu da zaten mevcut 3. Maddenin B fıkrasının ilk paragrafında var.

Dr. Bumin Doğrusöz: Ama idare inceleme yapıyor, orada diyor ki “Şu, şu nedenlerden, matrah farkı”. Bunu ispatlamak zorunda. Ama uygulamada, şu andaki uygulamanın maalesef ispat külfeti, eski kanuna göre, 213’e göre, her iki tarafa da verilmişse ..., maalesef yargıda da, idare hiçbir şeyi ispatlamaya gerek görmüyor. Biz ispatlıyoruz.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Öncelikle, resen araştırma ilkesi çok temel bir ilke. Resen araştırma ilkesi özellikle dar manada yorumlanırsa, ispat yüküne ilişkin temel bir kural koyuyor ve diyor ki: “ispat yükü idareye aittir.” Kesin. Burada kastedilen, sübjektif ispat yüküdür; yani ne olursa olsun, ispatı yapmak zorunda olan, idaredir. Bizim şu anda yürürlükte olan maddede, bu ilkeye karineler bakımından bir yumuşatma getirilmiş. Deniliyor ki “İktisadi, ticari ve teknik icaplara uymayan veya olayın özelliğine göre normal ve mutad olmayan bir durumun iddia olunması halinde ispat külfeti bunu iddia eden tarafa aittir”. Her ne kadar ispat külfeti bunu iddia eden tarafa aittir diyorsa da, re’sen araştırma ilkesi temelini Anayasa’dan alan bir ilke olduğundan bu ibareyi şöyle anlamak gerekir: ispat yükü yine idareye aittir. Ama idare bu sefer neyi ispat edecek? -Bakın, tamamen Hukuk Muhakemeleri Kanunu 190. Maddesine paralel bir yorum yapıyorum şu anda- İdare artık sadece somut olay bakımından karinenin varlığını ispat edecek; başka bir deyişle, somut olayın “İktisadi, ticari ve teknik icaplara uymadığını veya olayın özelliğine göre normal ve mutad olmadığını” ortaya koyacak. Bunu yaptığı andan itibaren artık orada idarenin işi bitecek.

Peki, mevut bu düzenleme ne zaman uygulanıyor? Tabii ki bir tarhiyat yapıldığında uygulanıyor, esas uygulama alanı orası. Dolayısıyla, ben tasarının 5. fıkrası ile mevcut düzenleme arasında içeriksel bir farklılık görmüyorum.

Dr. Bumin Doğrusöz: Şimdi, şu var: İdarenin, dediğiniz gibi, uluslararası gelişmelere cevap vermesi beni ilgilendirmiyor. Beni ilgilendiren şey: yasanın net, açık, anlaşılır ve uygulamaya elverişli olması. Dolayısıyla ben idarenin bu amacıyla karşı karşıya değil, bu maddeyi yorumlayacak olan inceleme elemanı ile karşı karşıya geleceğim ve önemli olan benim haklarımın sağlanması. Baktığınız zaman, bugün her bir olaya vergi planlaması demek mümkündür, her bir olayı vergi kanununu dolanmak diye. Aslında hiçbir mükellef daha fazla vergi ödeyeceği hukuki yolları seçmek zorunda değildir, hukuki dolanmak hariç. Ama buna karşılık idarenin de bugüne kadar gitmek istediği nokta zaten hep “Siz hep daha az vergi ödeyeceğiniz yolu seçiyorsunuz” deyip, tarhiyat yapmaktır. Size kanunların tanımış olduğu hukuksal olanaklardan yaralandığınız anda “Hayır, bu yolu seçemezsin”. “Neden?” “Çünkü daha az vergi ödeyeceksin” demek olanağını elde ediyor. Bu madde bana onu anlatıyor, başka bir şey anlatmıyor. Ayrıca, şuraya geliyorum, siz diyorsunuz ki “İktisadi ve ticari icraatlara uymayan durumun...”. Neyin? Eski kanun “olayın durumu ve iktisadi ve ticari icaplara” uyup uymadığını arıyordu ispat yükünün yer değiştirmesi için. Ama yeni kanun neyi, ben neyi iddia edeceğim? “Tarhiyatın iktisadi, ticari ve teknik icaplara uymadığının...”. Bakın, artık birinde durumun izahından tarhiyatın ispatına geçiyor olay. Yani burada açıkça ibare o. Veya “Tarhiyatın iktisadi, ticari ve teknik icraatlara uymadığını...”, ben burada neyi ispat edeceğim? Efendim, bu tarhiyat iktisadi, ticari –

Ahmet Kavak: Hayır, değil.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: O konuda hiçbir değişiklik yok.

Dr. Bumin Doğrusöz: Hayır. Ben size burada “Satış yerine intifa hakkı tanımak suretiyle satış harcını ödemekten kaçmak için, yükümlülüğün dışında kalmak, maksadı budur, vergi yükümlülüğüne etki doğuracak şekilde planlaması burada yapılmıştır” diye yazdığım anda, bu bir tarhiyat sebebidir.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Değil.

Dr. Bumin Doğrusöz: Değil, değil. Açık, yasa açık. Yani siz literatür veya doktrinler, yorumlarla buna farklı anlam verebilirsiniz ama uygulama açısından yasa hükmü açıktır ve idare bu hükme göre de rapor yazarım der.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Nerdeyse farklı maddeler mi okuyoruz diye söze başlayacağım. Aynı maddeyi okuyoruz, fakat farklı sonuçlara ulaşıyoruz.

Dr. Bumin Doğrusöz: Demek ki madde kötü. Açık değil, net değil, anlaşılır değil.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Pekâlâ, bakalım maddeye: “Vergiye doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyetiyle bu maddedeki diğer hükümlerin uygun olarak yapılan bir tespit veya tarhiyatı...”. Şimdi şuraya kadar bir ilkönce gelelim.

Dr. Bumin Doğrusöz: Evet.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Zaten burası Vergi Usul Kanunu, hani şu anda yürürlükte olan, 3. Maddenin B fıkrası değil midir? Vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin –

Dr. Bumin Doğrusöz: Tespit nedir? Tespit tutanaktır. Tutanak nedir? Bumin Bey, siz Ahmet Beye satacağınıza intifa hakkı tanıdınız; bu bir tespittir. Bitti. Başka bir şey değil.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: İnceleme tutanağına indirgeyemezsiniz tespit kelimesini.

Dr. Bumin Doğrusöz: Nedir, Hocam?

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Tespit kelimesini genel anlamda orada kullanmak durumundasınız, Hocam.

Dr. Bumin Doğrusöz: Hayır, hayır. Peki.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: İdare vergilendirmeye ilgili olarak pek çok tespit yapar. Mesela sizin vergiyi doğuran olayı gerçekleştirmiş olduğunuz bir tespittir. Sizin muafiyet kapsamına girip girmediğiniz bir tespittir.

Dr. Bumin Doğrusöz: Bu tespit hangi idari işlemde ortaya çıkar? Benim vergiyi doğuran olayı gerçekleştirdiğimi idare nasıl tespit edecek?

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Bu soruyu sorduğunuzda, netice itibarıyla nereye geleceğiz biz? 1) mükellefiyet kaydı, 2) tarh. Oraya geleceğiz. Burada da zaten söylenen budur, Hocam.

Dr. Bumin Doğrusöz: Mükellefiyet kaydı, o tarh ayrı bir şey.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Nasıl, tarh ayrı bir şey?

Dr. Bumin Doğrusöz: Hayır, inceleme, tespit diyorsunuz. Vergiyi doğuran olayın gerçekleştiği nasıl tespit edilir?

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Hocam, sadece incelemeden oluşmuyor koskocaman Vergi Usul. Arama var, bilgi toplama, yani pek çok farklı idarenin kendi araçları var.

Dr. Bumin Doğrusöz: Evet, doğru.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Yoklama tutanağı da o halde bir tespit?

Dr. Bumin Doğrusöz: Evet, tespittir.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Dolayısıyla tespit sadece inceleme tutanağı ile yapılan tespit ten ibaret değil. Onu söylemeye çalışıyorum.

Dr. Bumin Doğrusöz: Nedir Hocam o zaman tespit?

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Biraz önce dediğim gibi, idarenin vergilendirmeye ilgili olarak ortaya koymuş olduğu her nokta bir tespittir.

Ahmet Kavak: Ona katılmak mümkün değil, Hocam.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Neden?

Ahmet Kavak: Şimdi, bakın. Tespit dediğiniz zaman,

Dr. Bumin Doğrusöz: Beyan tespit değildir.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Beyandan bahsetmiyorum.

Dr. Bumin Doğrusöz: Tarhiyat da tespit değildir.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Tarhiyat vergi borcunun tespitidir.

Ahmet Kavak: Hayır.

Dr. Bumin Doğrusöz: Hayır, burada vergiyi doğuran olayın tespitinden söz ediyorsunuz.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Bakın, ben size Almancasını söyleyeyim: Steuerfeststellung; vergi tespiti.

Dr. Bumin Doğrusöz: Hocam, Alman Hukuku farklı anlam verebilir.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Hayır, ben size "Alman Hukuku farklı anlam veriyor"dan bahsetmiyorum şu an. Şu anda sadece işlemin içeriğinden bahsediyorum. Vergi tarhi işlemiyle ne yapılıyor? Vergi borcu tespit ediliyor. Bakalım 20. Maddeye.

Dr. Bumin Doğrusöz: Hocam, bakın, vergiyi doğuran olay veya muamelelerin tespitinden bahsediliyor

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Hocam, bakın, 20. Maddeyi bir okuyalım: "Verginin tarhi, vergi alacağının kanunlarında gösterilen matrah ve nispetler üzerinden vergi dairesi tarafından hesaplanarak bu alacağı miktar itibariyle tespit eden idari muameledir."

Dr. Bumin Doğrusöz: O ayrı bir tespit. Burada siz vergiyi doğuran olay ve muamelenin tespitini söylüyorsunuz. O alacağın tespiti, o farklı bir şey.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Ben özel bir tespitten bahsetmiyorum. Tam aksine.

Dr. Bumin Doğrusöz: Ama burada özel bir tespit var. Burada özel bir tespit var.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: İşte o konuda anlaşıyoruz. Ben size diyorum ki buradaki tespit kelimesini sadece inceleme tutanağı ile sınırlayamazsınız.

Dr. Bumin Doğrusöz: Ben sınırlandırmıyorum.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Ben burada hiç böyle bir şey görmüyorum.

Dr. Bumin Doğrusöz: Ama bakın, ne diyor? “Vergi alacağının tespiti” demiyor. “Vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti ile bu maddedeki diğer hükümlere uygun olarak yapılan bir tespit”. Neyin tespiti? Alacağın tespiti değil.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Hocam, herhangi bir konuda tespit olabilir.

Dr. Bumin Doğrusöz: Vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin –

Prof. Dr. Gülsen Güneş: Vakıa tespiti yani.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Evet.

Dr. Bumin Doğrusöz: Bu vakıa tespitidir. Vergiyi doğuran olayın tespitini söylüyor burası.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Şimdi, tamam. Ama farklı bir şey söylemiyoruz o halde, siz bunu söylediğinizde. Bakın, vergiyi doğuran olay, vakıa kısmı ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti artık vakıa kısmı değil orada, nitelendirme kısmı. Bir de VUK’daki diğer maddelere uygun olarak yapılan bir tespit, örneğin yorum metotlarını da uygulayarak yapacağınız bir tespit. Yani herhangi bir konudaki tespit, Hocam. İdarenin yapacağı herhangi bir konudaki tespittir. Tarhı zaten biraz önce belirttiğiniz gibi, onun için özel olarak saymış. Anlatabiliyor muyum? Onun için o tespit bir genel tespit, herhangi bir konuda; tarh bu tespitten sonra geliyor. Şimdi devam edelim: “İktisadi, ticari ve teknik icaplara uymadığının veya olayın özelliğine göre normal ve mutad olmadığının mükellef tarafından iddia olunması hali.” Yani, ne oluyor? İdare diyor ki “ben senin burada iktisadi, ticari, teknik icaplara aykırı bir iş yaptığını tespit ediyorum”. Diyeceği şey o.

Dr. Bumin Doğrusöz: Hayır, bir kere burada karine olarak idarenin yaptığı tespit iktisadi, ticari, teknik icaplara uygun kabul ediliyor. Eğer sen bunu mükellef olarak bunun aksini iddia ediyorsan, sen ispat edeceksin.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Hayır, böyle bir karine yok.

Ahmet Kavak: Hocam, bakın, ben de üstada katılıyorum. Bakın, şu cümleyi, tespit’e kadar okuduğunuz zaman, o olayın mevzuata uygun olarak idareVe bizi susturuyor. Biz iddia edersek, bakın, buraya kadar. Arkasından diyor ki “iddia eden”. Kim edecek? İdare her şeyi yapacak, “Benim yaptığım her şey yasaya uygun, kılıfa uygun” diyecek. Sen diyeceksin ki “Yok, böyle bir şey yok”. “O zaman ispat” diyecekler

Dr. Bumin Doğrusöz: Hocam, şöyle söyleyeyim: Şu anda birçok vergi konseyi üyesi arkadaşlarla tartıştık, fakültedeki arkadaşlarla tartıştık, TÜSİAD’da tartıştık, TOBB’da tartıştık. Sizin dediğiniz gibi yorumlayan kimse yok. Ha, bu, sizin dediğinizin yanlış olduğunu göstermez. Ama bu, şunu gösteriyor: demek ki bu maddede bir sorun var, demek ki bu madde açık, anlaşılabilir, net değil, çeşitli şekillere ve anlamlara çekilebilir. O zaman da bunu bir başka inceleme elemanı bir yere çekebilir, Yargı bir yere çekebilir, Danıştay, daire farklı yerlere çekebilir. O halde bu maddenin bizim üzerinde kavga etmeyeceğimiz şekilde açık ve net bir şekilde yazılması lazım. Yani “şunun böyle olduğunun, öbürü tarafından iddia ve ispat edilmesinde, bunun hukuka uygunluğunu...” Böyle bir kere Türkçe olmaz. Yani kuralını tersten gösteriyor ve son derece karmaşık bir cümleyle bir amaç gizliyor. Gizlediği amaç da şu, karine olarak diyor ki “Benim tespitimi iktisadi, ticari, icaplara aykırı...”. Bakın, Gülsen Hocam, davranışınızın iktisadi, ticari icaplara aykırılığını ben iddia etmiyorum. Benim tespitim usulüne uygun mu? Eğer usulüne uygunsa “Yahu senin dediklerin iktisadi, ticari aykırıdır. Ne yapıyorsun sen?” diyorsanız, “Vallahi ben yaptım, siz ispat edin”. “Benim iktisadi, ticari icaplara aykırı olduğumu siz söylüyorsanız, siz ispat edin, yoksa bir karine olarak benim yaptığım doğrudur” diyorum. Bu hukuk değil, böyle hukuk olmaz.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Şimdi ben düşüncemi söyleyeyim: Resen araştırma ilkesi, biraz önce dediğim gibi, Anayasa'dan kaynaklanan bir ilke ve şu anda bizim bütün İdare Hukuku rejimimize hakim olan bir ilke. Çok ilginçtir ki, bizde resen araştırma ilkesi İdari Yargılama Usulü Kanunu ile yani vergi yargısı ile sınırlı olarak ele alınmış vaziyette. Oysa bu ilke çok temel bir ilke. Bu konuda şimdi bir doktora tezi yazılıyor, bitmek üzere. Tezde, Anayasa'dan hareketle bu ilkenin temelleri net bir şekilde ortaya konuldu. Anayasa'daki hükümlerle ortaya konulmuş sistemi ve dolayısıyla İdare Hukuku rejimini değiştirmedığınız sürece, re'sen araştırma ilkesi varlığını devam ettirdiğinden, yorumunuzu o ilkeye uygun bir şekilde yapmak durumundasınız. Madde kötü yazılmış, evet, bu konuda haklısınız.

Dr. Bumin Doğrusöz: Sıkıntı oradan kaynaklanıyor zaten.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Ama ben diğeriyle içeriksel olarak hiçbir farklılık göremiyorum. Mevcut düzenleme çerçevesinde idare "Senin yapmış olduğun bu işlem iktisadi, ticari ve teknik icaplara aykırı" deyip tarhiyatını yapmıyor mu? Daha sonra mükellef bu tarha karşı dava açtığında neyi söylemek zorunda artık? "Hayır, benim işlemim iktisadi, ticari ve teknik icaplara uygun".

Ahmet Kavak: İşte, Hocam. Sonuçta böyle de yazsanız, bugünkü haliyle de kalsa, ispata zaten biz uğraşıyoruz. Devlet bir şey yapmıyor.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Değil. Onu da söyleyeyim size. Bahsettiğim tezde, Danıştay'ın, maddeyi böyle kötü yorumladığı kararlarının yanısıra, resen araştırma ilkesini çok düzgün bir şekilde uygulayarak ispat yükünün temelde vergi idaresinde olduğunu ortaya koyan kararları da ortaya konuldu.

Ahmet Kavak: Harika işte.

Dr. Bumin Doğrusöz: Kötü yorum kötü kanundan kaynaklanır. Burada kötü kanun var karşımızda. Buranın bir derlenip toparlanması lazım. Bir de ben usul açısından diyeyim. Son derece keyif aldığım, son derece güzel ve zevkli bir sohbet yapıyoruz ama biz her madde veya bölüme 5'er dakikadan fazla ayırdığımız, bence "yeniden düzenlenmesi gerekir" deyip, sonra oturup akşama kadar, sabaha kadar tartışırız. Ama aksi takdirde okuyucuya da bir azap. İlerdeki bir maddeye gelinebilmesi bir buçuk iki saati alacak şimdi diye düşünüyorum.

İzninizle bir şey daha söyleyeyim. Bu kanunun en büyük hatası zaten hükümet tarafından 6 ay içerisinde çıkartılacak olmasının öngörülmesi. Yani, biz bir maddeyi burada vergi hukukunun iyi kötü dört önde gelen kişisi olarak bir saatimizi ayırıp içinden çıkamıyorsak, bir kere akademik toplantılarda tartışılması, panellerde tartışılması, üzerine makaleler yazılması, belki yargı organlarının görüşünün alınması, belki üniversitelerin görüşünün alınması... En az bir 2 senelik tartışma platformundan geçtikten sonra bu kanunun son şeklinin alınıp çıkarılması gerekir diye düşünüyorum. Vergi Usul Kanunu benim kişisel kanaatime göre Ticaret Kanunu'ndan çok daha önemli bir kanun. Ticaret Kanunu'nun çıkıp kanunlaşması ve hazırlık çalışmaları 10 sene sürmüşken, bizim 6 ayda "Ben bir kanun yaptım. Hadi şöyle bir bakıverin. Bir hata varsa düzeltelim de şunu 6 ayda çıkaralım 21 Haziran'a kadar" demek gibi bir düşünce zaten hukuka pek fazla saygı gösterilmediğini –

Ahmet Kavak: İyiniyetli olunmadığını gösteriyor.

Dr. Bumin Doğrusöz: Bilmiyorum, Almanlar da bu kadar hızlı mı gidiyorlar. Bu hız hukuka zarar veriyor gibi geliyor bana.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Hız doğru değil her durumda. Muhakkak ki çok daha fazla zaman ayırmak ve üzerinde çok iyi çalışmak gerekiyor.

Devam edelim mi? Ahmet Bey, sıra sizin. Görüşünüz nedir?

Ahmet Kavak: Ben aynı görüşteyim.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Diğer maddelerle ilgili olarak söyleyeceğiniz bir şey var mı?

Ahmet Kavak: Yok, diğer maddeler aynı.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Gülsen Hocam, sizin söylemek istediğiniz bir şey var mıdır? İlk 5 maddeyle ilgili olarak?

Prof. Dr. Gülsen Güneş: İlk 5 maddeyle ilgili olarak zaten aralarda da girip birtakım şeyler söyledim. Biraz önce de söylediğim gibi, bu kapsamı belirleyen maddede kanun tekniği açısından şu sayılı, şu tarihli kanun uygulanır şeklinde atıf yapılmasını uygun bulmadığımı tekrar belirtmek istiyorum. "Vergi kanunlarının uygulanmasında, usulüne göre yürürlüğe girmiş olan uluslararası anlaşmaların vergi ile ilgili hükümleri saklıdır" a da gerek olmadığını düşünüyorum. Bunlar sistematikliğine aykırı şeyler. Zaten anayasal düzen bunu gerektiriyor. Tekrar burada vurgulamanın gereksiz olduğunu düşünüyorum.

Bu terimlerle ilgili olarak da, bunlar terim mi, nedir? Kanundaki terimler denilmiş; 1, 2, 3, 4, 5, 6 tane husus öngörülmüş burada. Ben zaten sistematik olarak çok fazla sevmiyorum kanunlarda, yani gereksiz geliyor kendi düşünceme göre. Görev ve yetkiler'i düzenleyen madde de gereksiz; "İdarelerin bu kanunu uygulayan memurlarının görev ve yetkilerini, kuruluş kanunları veya bu konuyla ilgili kanun, tüzük, yönetmelik ve diğer düzenlemeler belirler.", bu da gereksiz bir tekrar. Yorum ve ispat konusunda Vergi Usul Kanunu'ndaki şu anda mevcut olan hükmün ben daha berrak olduğunu düşünüyorum. Buradaki gelişme söz konusu değil. Orada iki tane karine vardı; bir, beyana dayalı tarhiyatta o yükümlünün vergiyi doğuran olay, defter, belge, beyanname zincirini düzgün tutması halinde, bunun aksinin iddia edilmesi halinde idarenin bunu ispatla yükümlü olduğu. İkincide de, iktisadi, ticari gereklere aykırı davranılmasında da ispat yükünün yükümlüde olduğu ama idare bunu belirledikten sonra çeşitli platformlarda bunun aksini ortaya koyabileceği şeklinde bir düzenleme vardı. Dolayısıyla ben eski düzenlemeyi daha uygun görüyorum ve gerçekten çok tartışmalara yol açtığı için şimdi – ve bunu tespit ediyoruz – ciddi bir biçimde bunun gözden geçirilmesi lazım. Burada aslında peçeleme işlemleriyle ilgili hükümler buraya taşınmış oluyor.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Tabii.

Ahmet Kavak: İşte o da riskli ama.

Prof. Dr. Gülsen Güneş: Evet.

Ahmet Kavak: O da riskli. Peçelemeye itirazım yok ama,

Prof. Dr. Gülsen Güneş: Evet, evet.

Ahmet Kavak: Yasal bir haktan ,

Prof. Dr. Gülsen Güneş: Karıştırılmış hepsi.

Ahmet Kavak: Evet karıştırmışlar. Yasal bir haktan yararlanmak istediğiniz zaman, ... diyor ki "Sen bunu böyle yapmışsın, biz bunu böyle yapacağız. 100 Dolar fazla vergi vereceksin" diyebilme şansı kuvvetle muhtemel. Biraz da o risk var.

Prof. Dr. Gülsen Güneş: Evet. Çok karıştırılmış madde. Burada bir berraklık, sadelik söz konusu değil. Onun dışında bu genel maddelerle ilgili olarak da mı...?

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: İzninizle ben de birkaç cümle sarf edeyim bu ilk 5 maddeyle ilgili olarak. Zaten 5. madde üzerinde konuştuk. Benim görüşüme göre, ispat konusunun çok daha ayrıntılı bir şekilde, ayrı bir madde olarak düzenlenmesi gerekirdi. Keza, yorum yöntemlerinin de ayrı bir

maddede ve daha geniş şekilde düzenlenmesi gerekirdi. Sadece dört tane yorum yöntemi yok, oldukça farklı yöntemler var. Dört tane ile sınırladığınızda, bu bir bağlayıcı hüküm olduğundan, “sadece bunlardan birini kullanabilirsiniz” diyorsunuz. Belki olayın özelliklerine göre daha farklı bir yorum metodu kullanmak gerekecek orada?

Ahmet Kavak: Doğru.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Dolayısıyla bu da yanlış. Bumin Hocamın görev ve yetki konusunda yapmış olduğu eleştirilere 4. Madde ile ilgili olarak tamamen katılıyorum. “) İdarelerin bu Kanunu uygulayan memurlarının görev ve yetkilerini, kuruluş kanunları veya bu konuyla ilgili kanun, tüzük, yönetmelik ve diğer düzenlemeler belirler.” şeklindeki düzenleme, hukuk devleti ilkesine aykırıdır. Mükellef hakları bakımından da son derece sakıncalıdır. Diğer sonuçları bir tarafa, hukuki güvenlik ilkesini ihlal etmektedir.

Sondan başlamış oldum ama, yasadaki terimlere gelince: burada şimdi izninizle iki tanesini okumak istiyorum. Mesela: “Vergi, bu kanun hükümlerine tabi vergi, resim ve harçları ifade eder.” Deyip, ardından “Vergi kanunu, bu kanun ile bu kanun hükümlerine tabi vergi, resim ve harç kanunlarını ifade eder.” denmesi, totolojiden başka bir şey değil. Diğer yandan, “kanundaki terimler” kenar başlığı altında, gerçekten de tartışmalı olan bazı kavramlar var, onların buraya konulması ve tanımlanması gerekirdi.

Uluslararası anlaşmalar konusunda özel bir düzenleme getirilmesini ben açıklayıcı bir hüküm olarak değerlendiriyorum, bulunmasında bir sakınca görmüyorum. Karşılaştırmalı hukuka baktığımda orada da görüyorum, başka kanunlarda da var böyle maddeler.

Gelelim “Kapsam” konusuna. Tasarıda “Bu kanun hükümleri genel bütçeye giren vergi, resim ve harçlar ile il özel idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim ve harçlar hakkında uygulanır” denilmekte. Bu düzenleme ile ilgili olarak şunu sormak gerekir: resim nedir? Çünkü resim şu anda uygulamada kalmamış bir mali yükümlülük. Gemi sağlık resmi var, bir de –bildiğim kadarıyla- iskele resmi. Bütçeye baktığınıza, resimlerden elde edilen gelirleri gösteren bir kalemi göremiyorsunuz.

Prof. Dr. Gülsen Güneş: Ben burada bir müdahale edebilir miyim, müsaade ederseniz? Birkaç düzenlemede resim var halen pozitif hukuk mevzuatımızda. Bir yerde, ya da iki yerde. Ben araştırmıştım. Belki benim araştırdığım tarihten sonra ikincisi de kalkmış olabilir, onu bilemiyorum. Yani sonuçta resim çok kullanılan bir mali yüküm değil. Ama bundan sonra resim adı altında getirilmeyeceğini bilmiyoruz, onun için bence bunun kalmasında, hatta Anayasa’da da muhafaza edilmesinde, yarar var.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Hocam, nedir resim?

Prof. Dr. Gülsen Güneş: Hayır, şimdi onun tarifini yapacak durumda değiliz. İleride yasa koyucu bilmem ne resmi diye bir resim getirdiği zaman ne olacak?

Dr. Bumin Doğrusöz: Ancak tabii şu var. Yani Funda Hocanın sorduğu soru doğru ve güzel bir soru. Resmi bir kere en azından harçtan nereden ayıracağız? Birçok vergi hukuku kitabında da bunun tanımı yoktur. Bunun tanımına en son rastladığım, bizim Ateş Hocanın kitabında var. O da şunu diyor: “İdareye bir hizmet yaptırırsanız, bedelini öderseniz, harçtır. İdareden bir izin alırsanız, onun bedelini öderseniz, o da resimdir” –

Prof. Dr. Gülsen Güneş: Evet. Ona bakarsanız, mesela Belediye Gelirleri Kanunu’nda harcamalara katılma payları da var.

Resmin uygulamada şu anda olmaması, olmayacağı anlamına da gelmiyor. Harçlar, harcamalara katılma payları, resimler; bunların ayrıldıkları noktalar var ama pek çok noktada birbirilerinin içine geçiyorlar.

Dr. Bumin Doğrusöz: Ama, ileride bir şey getirilirse, o zaman onun buraya eklenmesi gerekir. Mesela neyi gider yazabilirsiniz? Gelir Vergisi Kanunu..., istihlak vergileri. Şimdi, istihlak vergisi lafının orada kalmasının bir anlamı yok. Ama ileride bir hükümet istihlak vergisine ilişkin bir tasarı hazırlayıp Meclis'ten getirecek diye onu orada tutmak, ayrı bir hukuk garabeti olur.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Ben de Bumin Hocama katılıyorum. Gerekirse oraya bir değişiklik yapılır, o da eklenir. Ama izninizle, başka bir şey söylemek istiyorum. Resmin, idareden alınan izin karşılığında ödenen bedel diye tanımlanıyor. Fakat, bu Belediye Gelirleri Kanunu'na aykırı. Çünkü, Belediye Gelirleri Kanunu'nda idareden alınan izin karşılığında ödenen paraya, "harç" demiş.

Dr. Bumin Doğrusöz: Evet, doğru.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Yani şu anda, pozitif hukukta, resim denilen bir mali yükümlülük kalmamış gözüküyor. Gemi sağlık resmine baktığımızda, içeriksel olarak harca yaklaştığını belirtmek mümkün; çünkü, bir kamu hizmeti alınması söz konusu.

Dr. Bumin Doğrusöz: Hocam, burada şunu vurgulamak lazım: bu kavram karmaşığı bizim mevzuatımızda çok fazla. Muafiyet ve istisna konusu özellikle en büyük kavram karmaşığıdır. Dolayısıyla demek ki yasa koyucu kavramları kullanırken doktrinde verilen anlamlara bakmıyor, kendi kendisine bir takım anlamlar veriyor. Dolayısıyla doktrin ile mevzuat arasında bir kopukluk oluşuyor. Bu nedenle yasalarda bilmiyorum, "kanunlar kararlar daire başkanlığı" mı bu vazifeyi üstlenir, neresi üstlenir. Kavramların doğru kullanılmasına özen gösterecek, tasarıları, teklifleri inceleyecek bir daire başkanlığına belki ihtiyaç var.

Prof. Dr. Gülsen Güneş: Hayır, ona bakarsanız eskiden "damga resmi" imiş, olmuş "damga vergisi". Bunu tartışmaya gerek yok. Belli birtakım kalıplar Osmanlı'dan beri geliyor ve resim de Vergi Usul Kanunu'na tabi bir yükümlülük türü herkesin aklına geliyor.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Tamam, ama son bir nokta: resmin, dediğiniz gibi, tarihi bir kökeni var. Ama belli bir noktadan sonra resim denilenler artık ya vergi, ya harç şeklinde karşımıza çıkmaya başlamış. Mevzuat içinde bu terimi tutmak, tam aksine, bence hukuki belirsizliğe yol açıyor, içeriği yok çünkü.

Prof. Dr. Gülsen Güneş: Ona bakarsanız o zaman harcı da vergi haline getirmek mümkün.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Yok. Olur mu? Onun içeriği belli, Hocam.

Dr. Bumin Doğrusöz: O farklı, Hocam.

Prof. Dr. Gülsen Güneş: E, ama öteki, resim de farklı? Mesela damga resmi, resim olarak konulmuş. Yani orada,

Dr. Bumin Doğrusöz: Damga resmi kanununun içeriğini teorideki tanıma uygunluğu açısından bilmiyorum, ama harç ayrı bir kavram. Yani onu muhafaza etmek lazım.

Prof. Dr. Gülsen Güneş: Harç ve resmi vergiden ayıran özellik, verginin karşılıksız olması, bunların bir karşılığa dayanıyor olması. Bunlarda bir karşılık düşünüldüğü için işte "resm" denmiş, bir "izm". İşte "harç" denmiş, efendim yapılacak hizmetin bir karşılığı. Yani bunların ikisinde de karşılık var. Eğer siz resmi, vergiye rahatlıkla dönüştürebiliyorsanız, o zaman harcı da kaldıralım, onu da "vergi" haline getirelim. Yani çok büyük bir sadeleştirme peşindeyse, onu da yapmaktan mümkün.

Prof. Dr. Funda Bařaran Yavařlar: Farklı dűřünüyoruz. ...

Dr. Bumin Dođrusűz: Evet, Gűlsen Hoca farklı dűřünüyor.

Prof. Dr. Funda Bařaran Yavařlar: Bu konuyu isterseniz burada bırakalım. Her durumda, tasarının 1. maddesinde yer alan mali yűkűmlűlűk tűrlerinin 3. maddede tanımlanması gerekirdi dűřűncesindeyim. Bizim řu anda mevzuatımızda daha bir vergi tanımı yok. Vergi nedir?

Prof. Dr. Gűlsen Gűneř: Peki, Alman kanununda var mı?

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Var. Hem “vergi”nin, hem de vergiye bağlı yan alacakların tanımı var.

Prof. Dr. Gűlsen Gűneř: Yani, ben kanunlarda çok tanım taraftarı deđilim. űnkű doktrinde bile verginin ne olduđuna dair bir fikir birliđi yok. Kanun koyucu bűyle bir tanım yaptıđı zaman, ancak verginin birtakım űzelliklerinden bahsedilebilir.

Prof. Dr. Funda Başaran Yavaşlar: Hocam, hukuki belirsizliğe yol açar bu. O zaman belirlilik ilkesine aykırılık iddiasıyla Anayasa Mahkemesi’ne gider.

Prof. Dr. Gűlsen Gűneř: Birtakım nitelikleri belki kanunda belirtilebilir verginin, ama bir tanım olması bana ters geliyor.

Prof. Dr. Funda Bařaran Yavařlar: İzninizle bugűnlűk burada bırakalım. Bir sonraki toplantımızda, sohbetimize kaldıđımız yerden devam edelim.